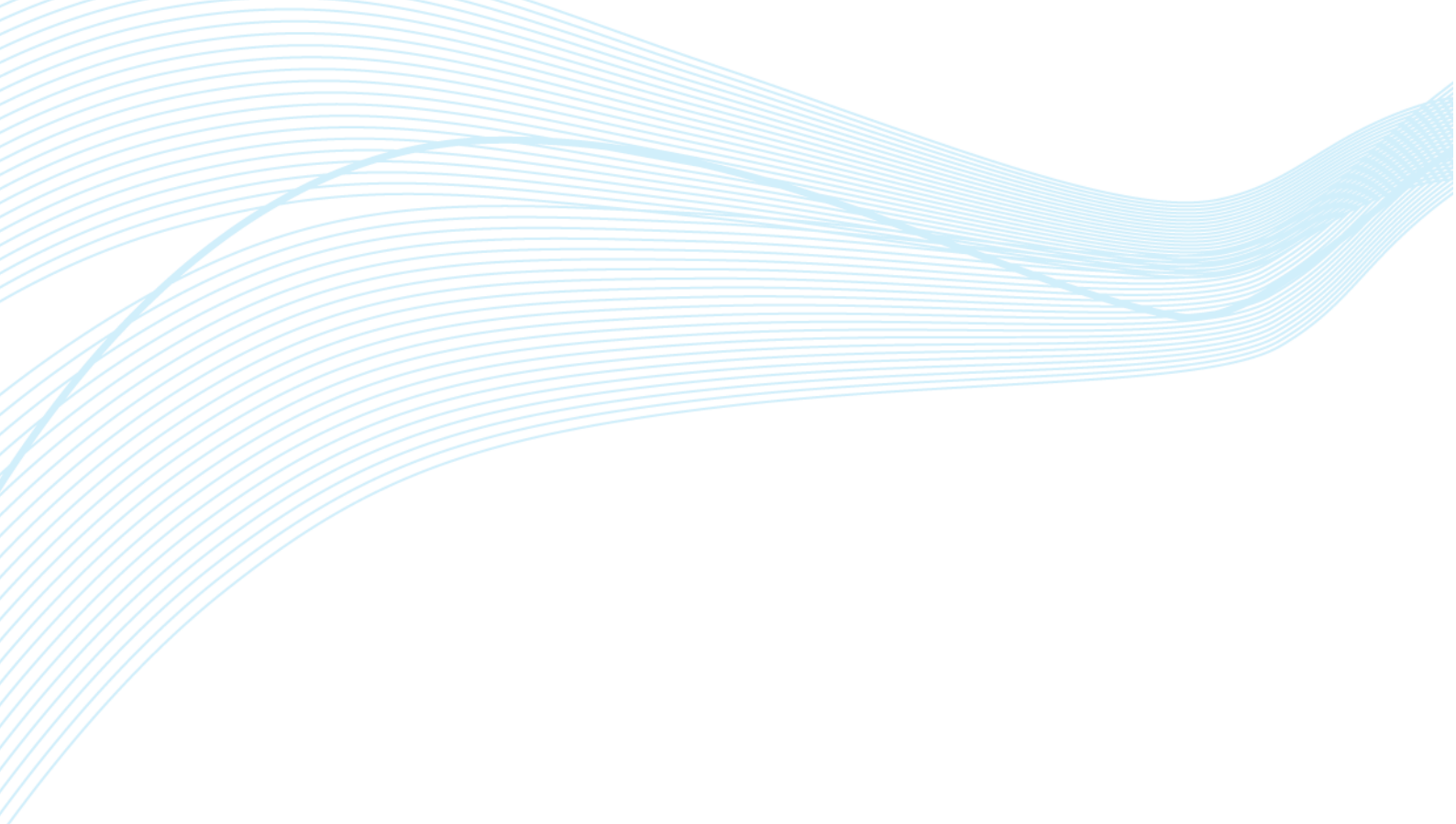

Aikuisohjauksen
koordinaatioprojektin

Opin ovi -kiertue 2014

Yhteenveto tilannekatsauskäynneistä
24.11.2014

Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan raportointi
kesken. Aluekohtaiset raportit löytyvät
www.opinovi.fi

Tekijät: Jaakko Rousu, Anna-Kaisa Tiihonen, Auli Ryhänen
Taitto: Martti Hänninen
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
2014

Sisällys

1. Johdanto.....	2
1.1 Opin ovi -hankeperhe - mistä kyse?.....	2
1.2 Opin ovet – koordinoituna ja verkostoituna.....	3
2. Tilannekatsauskäyntien toteutus	3
3. Yhteenvedot.....	4
3.1 Häme	4
3.2 Kaakkois-Suomi	5
3.3 Keski-Suomi	6
3.4 Pirkanmaa	7
3.5 Pohjanmaa	8
3.6 Satakunta	9
3.7 Uusimaa	10
3.8 Varsinais-Suomi.....	12
3.9 Etelä-Pohjanmaa.....	14
3.10 Pohjois-Pohjanmaa (raportti kesken).....	15
3.11 Lappi (raportti kesken)	15

Liitteet

Liite 1: Ennakkokyselylomake

1. Johdanto

1.1 Opini ovi -hankeperhe - mistä kyse?

Osuuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden valtakunnallisella kehittämisohjelmalla (ESR 2008–2014) on tavoitteena edistää työelämän kohtaantoa ja osaavan työvoiman saatavuutta. Tämä tapahtuu kehittämällä ja vahvistamalla valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia tieto-, neuvonta- ja ohjaus (TNO)-palveluja kaikille asiakkaille, myös koulutuksessa aliedustetuille ryhmille.

Kehittämisohjelman avulla lisätään kansalaisten tietämystä TNO-palvelujen toimijoista. Tavoitteena on vertaisoppimisen mahdollistaminen asiantuntijoiden ja käytännön toimijoiden kesken. Lisäksi tuetaan kehittämistyössä saavutettujen kokemusten jakamista ja toimivien käytäntöjen leviämistä. Hallinnonalojen välisellä uudistavalla toiminnalla ja työelämäyhteistyöllä tehostetaan kokonaisvoimavarojen käyttöä.

Kehittämisohjelman visio tavoittelee elinikäiseen oppimiseen ja ohjaukseen perustuva, hallinnonrajat ylittävää moniammatillista TNO-palvelujen kokonaisuutta. Palvelut ovat asiakaslähtöisiä (henkilö- ja yritysasiakkaiden tarpeet huomioivia), monikanavaisia ja helposti saavutettavia.

Kehittämisohjelma koostuu kolmesta laaja-alaisesta osaohjelmasta:

<p>Sähköisten palvelujen kehittäminen erityisesti neuvontatoiminnassa aikuisopiskelun osuuden ja suunnitelmallisuuden parantamiseksi -OSAOHJELMA</p>	<p>Ohjaus-, neuvonta- ja opetushenkilöstön ohjauksen ja neuvonnan toimintamuotojen kehittäminen, osaamisen vahvistaminen sekä aikuisopiskelijoiden osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen - OSAOHJELMA</p>	<p>Ohjaustyön arviointi ja tutkimus -OSAOHJELMA</p>
<p>NUOVE koulutusneuvonta- ja uraohjauspalvelujen kehittämisprojekti Sähköisten koulutusneuvonta- ja uraohjauspalveluiden kehittäminen (päättynyt 2011)</p>	<p>STUDIO- ja ERKKERI-koulutusprojektit: Aikuisohjaajien ja -kouluttajien osaamisen kehittäminen</p> <p>Alueelliset Opini ovi-projektit: Aikuisneuvonnan ja -ohjauksen alueellinen kehittämistoiminta</p> <p>Aikuisohjauksen koordinaatioprojekti: Kehittämisohjelman projektien keskinäisen verkostoitumisen, viestinnän, seurannan ja arvioinnin koordinointi sekä Opini ovi -projektien tukeminen alueellisessa kehittämistyössä</p> <p>LAITURI-projekti: Aikuisohjauksen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden alueellisen kehittämisen tukiprojekti</p>	<p>NUOVE / Tutkimusosiot 3A ja 3B 3A Ohjaus- ja neuvontapalveluiden arvioinnin ja arviointityökalujen nykytilanteen kartoitus kansainvälisellä tasolla opetus- ja työhallinnossa sekä arviointi- ja palautejärjestelmien sekä arviointivälineiden kehittäminen (päättynyt 2010)</p> <p>3B Valtakunnallisen kehittämisohjelman arviointitutkimus (päättynyt 2013)</p>

1.2 Opin ovet – koordinoituna ja verkostoituna

Aikuisohjauksen koordinaatioprojekti (ESR 1.8.2018 – 31.12.2014) vastaa kehittämisohjelman ja Opin ovi -hankeperheen koordinoinnista. Projekti tukee eri keinoin kehittämisohjelmaan kuuluvien yli 50 valtakunnallisen ja alueellisen Opin ovi -projektien toimintaa sekä levittää valtakunnallisesti projektien kokemuksia ja niissä syntyneitä hyviä käytäntöjä. Projekti verkottaa ohjauksen toimijoita keskenään sekä yleisemmin edistää tieto-, neuvonta- ja ohjaus (TNO) -palveluiden alueellista kehittämistä.

Vaikka projektin toiminta tapahtuu Manner-Suomen alueelle, Itä-Suomen Opin ovet ovat vahvasti verkostossa mukana. Kehittämisohjelmassa syntyneitä tuloksia tulevat hyödyntämään aikuisopistot, ammattikorkeakoulut, ammatilliset opettajakorkeakoulut, yliopistot, vapaan sivistystyön järjestöt, ELY-keskukset, TE-toimistot sekä elinkeinoelämä. Lisäksi projektien tuloksia voivat hyödyntää aikuiskoulutuksen ja ohjauksen alueellisista palvelujärjestelyistä vastaavat päättäjät.

Projektia toteuttaa Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu Euroopan sosiaalirahaston ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen turvin. www.opinovi.fi/koordinaatioprojekti.

Vuonna 2014 Aikuisohjauksen koordinaatioprojektin tehtävänä on kerätä tietoa Opin ovien tulosten ja kehitettyjen palvelujen juurtumisesta sekä seurata tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittymistä Opin ovien päättymisen jälkeen. ELY-keskukset koordinoivat alueillaan ohjaukseen liittyvää osaamisen kehittämistä alueellisten elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmien (ELO-ryhmät) kautta. Ryhmien tavoitteena on edistää alueen ohjauspalvelujen saatavuutta ja laatua. Koordinaatioprojektin tehtäviin kuuluu myös varmistaa kehittämisohjelman toteutuksesta saatujen kokemusten siirtyminen ELY-keskusten elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmien käyttöön niiden hyödyntämiseksi seuraavalla rakennerahastokaudella. Toiminnassa tehdään yhteistyötä LAITURI-projektin kanssa.

2. Tilannekatsauskäyntien toteutus

Aikuisohjauksen koordinaatioprojekti keräsi tietoa alueellisten projektien tulosten ja hyvien käytäntöjen jatkuvuudesta ja vaikuttavuudesta ajalla 10.3 – 6.10.2014. Alueelliset tilannekatsauskäynnit olivat yksi toimenpide, jolla koottiin tilannetietoa palveluista ja verkostoista eri puolilla Suomea.

Tilannekatsauskäynnit toteutetaan kaikille Manner-Suomen ELY-alueille (11) projektien päättymisen jälkeen. Yhteiseen tapaamiseen kutsuttiin ELY-alueelta kaikkien siellä toimineiden Opin ovi -projektien yhteyshenkilöitä, ELY-keskuksen ELO-ryhmän ja TE-keskuksen edustajia sekä Opin ovi -projektien muita yhteistyökumppaneita.

Ennen alueellista tapaamista toteutettiin verkostolle suunnattu ennakkokysely, jossa selvitettiin perusasioita projektien tuloksista sekä vastaajien käsityksiä tulosten juurtumisesta ja alueellisen verkoston ja palvelujen tilanteesta. Alueellinen tapaaminen suunniteltiin ennakkokyselyyn saatujen vastausten pohjalta. Yhteyshenkilöitä pyydettiin välittämään kyselyn linkki eteenpäin itse valitsemalleen vastaanottajaryhmälle. Ennakkokyselyyn oli mahdollista vastata myös niiden henkilöiden, jotka eivät päässeet osallistumaan tapaamiseen.

Tilannekatsauskäyntien yhteenvetoraporttien tekemiseen hyödynnettiin projekteista koottuja aiempia aineistoja sekä tilannekatsauskäynnin yhteydessä saatuja tietoja. Raportit toimitettiin tiedoksi myös opetus- ja kulttuuriministeriölle ja työ- ja elinkeinoministeriölle sekä valtakunnalliselle

ja alueellisille ELO-ryhmille. Tilannekatsauksista saatua tietoa levitettiin myös Aikuisohjauksen koordinaatioprojektin julkaisemassa Opin ovi -uutiskirjeessä.

Haastattelijat ja raportin tekijät: Jaakko Rousu, Auli Ryhänen ja Anna-Kaisa Tiihonen, Aikuisohjauksen koordinaatioprojekti, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Aluekohtaiset raportit löytyvät www.opinovi.fi

3. Yhteenvedot

3.1 Häme

Alueen Opin ovi -projektien tuloksista merkittävimpiä ovat alueelliset **ohjauksen verkostot**, jotka ovat voimissaan vielä projektien päättymisenkin jälkeen. Opin ovien myötä tehty alueellinen yhteistyö helpottaa yhteisten asioiden eteenpäin viemistä myös nykyään. Verkostoilla on kuitenkin haasteita. Resurssien ja vastuullisten vetäjien puuttuessa toiminnan jatkuvuus on uhattuna.

Vakiintuneeksi toimintamalliksi kehitetty **Koulutustorstai -palvelu** on esimerkillinen tulos projektivoimin tuotetusta konseptista, johon verkostotoimijat ovat sitoutuneet ja jonka jatkuvuuden varmistamiseksi on tehty suuri työ. Toimintamallia on siirretty myös muille seutukunnille. Myös vankien työtoiminnan opinnollistamisen käytännöt ovat saaneet projektitoiminnan myötä näkyvyyttä ja oppeja siirretään muihinkin Suomen vankiloihin.

Hämeen ELY-alueen Opin ovi -projektien keskeiset tulokset ja hyvät käytännöt on esitelty valtakunnallisella Opin ovi -sivustolla, joka toimii verkossa vähintään vuoteen 2020 saakka. Sen avulla hyvät käytännöt ovat hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa kehittämissä ohjelmissa.

Verkostotoiminta on haastavaa ja tarvitsee sitoutumista toimiakseen. Opin ovi -kiertueen ennakkokyselyssä alueen toimijoilta kysyttiin, kuinka ohjausverkosto pysyy jatkossa aktiivisena. Vastaajat luettelivat keinoiksi mm. säännölliset tapahtumat, aktiivisen vetäjän, säännölliset rakenteet, vastuorganisaation sekä yhteisten tapahtumien järjestelyvastuiden kierrättämisen verkostossa. Jatkossa Hämeen ELY-alueen elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmien tuleekin tukea alueellisten verkostojen aktivoitumista ja ottaa kantaa esimerkiksi resurssikysymyksiin, jotta aito verkostotoiminta mahdollistuu. Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen laadun seurannan ja arvioinnin kysymykset ovat myös tällä hetkellä ja tulevaisuudessa ajankohtaisia.

Projektit

Opin ovi, Hämeen ELY-keskus -projekti kehitti alueellista aikuisopiskelun ohjauksen ja neuvonnan palvelumallia, TE-hallinnon ohjaus- ja neuvontapalveluja ja yritys yhteistyötä, TE-toimistojen henkilöstön ohjausosaamista sekä verkostoyhteistyötä alueellisesti ja valtakunnallisesti. Projektin toteutti Hämeen ELY-keskus ja se toteutettiin 1.10.2008 - 31.12.2011.

www.opinovi.fi/hame

Opin Ovi Osaamiseen -projekti oli verkostohanke, jossa kehitettiin aikuiskoulutus- ja ohjaus-toimijoiden verkostoja, ohjauspalvelun alueellista toimintamallia, ohjausosaamista sekä kysyntä-lähtöisiä TNO-palvelun tuotteita hakevaan vaiheeseen ja yritys yhteistyöhön. Toiminta-alueena olivat Kanta-Hämeen ja Pohjois-Uudenmaan alueet. Projektin toteuttaja oli Koulutuskeskus Tavastia ja projektipartnereina toimivat Hyria koulutus Oy ja Faktia Koulutus Oy. Projekti toteutettiin 1.8.2009–30.9.2012.

www.opinovi.fi/osaamiseen

Päijät-Hämeen Opin ovi oli aikuisohjauksen kehittämishanke, jonka tarkoituksena oli edistää alueen aikuisohjaustoimijoiden verkostoituvaa yhteistyötä asiakaslähtöisten ohjauspalvelujen saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Projektissa kehitettiin alueellinen yhteistyöverkosto, alueellinen Opin ovi -ohjauspalvelu, hakevan vaiheen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä vahvistettiin alueellisten toimijoiden ohjausosaamista. Projektin toteuttaja oli Lahden ammattikorkeakoulu. Projekti toteutettiin 1.9.2008–31.3.2012.

www.opinovi.fi/paijat-hame

Tekemällä oppii -projektin aikana rakennettiin alueellinen ohjausverkosto vankien opintojen ja työllistymisen edistämiseksi. Lisäksi lisättiin yhteistyötä oppilaitosten, työhallinnon ja yritysten välillä. Projektissa opinnollistettiin vankeusajan työtoimintaa, jotta työtoimintaa olisi mahdollista soveltaa entistä paremmin oppimiseen ja opintosuorituksiin. Oikea-aikaista ohjausta kehittämällä pyrittiin tukemaan vankien integroitumista yhteiskuntaan, opiskeluun ja työelämään sekä vähentämään syrjäytymisen uhkaa. Tekemällä oppii -projektin toteuttivat yhteistyössä Kiipulasäätiö, Ammattiopisto Tavastia, Metsähallitus ja Vanajan vankila. Projekti toteutettiin 1.8.2010-31.12.2013.

www.opinovi.fi/tekemallaoppi

3.2 Kaakkois-Suomi

Kaakkois-Suomessa toimii **alueellisia ohjausverkostoja Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa**. Kymenlaaksossa on saatavilla **Koulutusneuvonta Kymiedu -palvelu**, joka tarjoaa asiakkaille tietoa, neuvontaa ja ohjausta Kymiedu.fi-verkkopalvelun kautta sekä puhelimitse. Aikaisemmin palvelu toimi myös Kotkan ja Kouvolan fyysisissä neuvontapisteissä sekä sähköpostin kautta, mutta nämä palvelumuodot poistettiin käytöstä vuoden 2014 alussa vähäisten asiakasmäärien vuoksi. Palvelun ylläpidossa on tarkoitus taas aktivoitua ja esimerkiksi Kymiedu.fi-sivusto on tarkoitus saattaa taas ajan tasalle. Kymiedua ylläpitävä ydinverkosto kokoontuu muutaman kerran vuodessa.

Etelä-Karjalassa verkoston tapaaminen järjestetään kerran vuodessa, ja verkoston vetovastuu kiertää. Verkostoa vahvistaisi toiminnan monipuolistaminen ja verkoston laajentaminen. Etelä-Karjalan alueen koulutustarjonta yleisellä tasolla sekä aikuiskoulutustoimijat yhteystietoineen on kerätty **Aikuiskoulutus Etelä-Karjalassa -oppaaseen**.

Kaakkois-Suomen elinikäisen oppimisen ja ohjauksen yhteistyöryhmän eli Kaakon ELO-foorumin laatima **Kaakkois-Suomen elinikäisen oppimisen ja ohjauksen toimintasuunnitelma vuosille 2014–2020** julkaistiin toukokuussa 2014. Toimintasuunnitelman strategisiin linjauksiin sisältyy opinto- ja uraohjauksen kytkeminen yhdeksi palvelukokonaisuudeksi, Kaakon opinto- ja uraohjauspalveluksi Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueelliset verkostot laativat myös omat alueelliset toimintasuunnitelmanliitteet, jotka pyritään rakentamaan siten, että ne ovat linjassa Kaakkois-Suomen yhteisen toimintasuunnitelman kanssa.

Projektit

Opin Ovi Kymissä lähdettiin rakentamaan neuvojien ja ohjaajien verkostoa, monikanavaista yhden luokun palvelua koulutustietoa etsiville aikuisille sekä neuvonta- ja ohjauspalveluita yrityksille ja yhteisöille. Kaikissa näissä tavoitteissa myös onnistuttiin. Projektilla oli monia osatoteuttajia, joiden tehtävät ja roolit vaihtelivat. Kouvolan seudun ammattiopistolla ja projektia hallinnoineella Etelä-Kymenlaakson ammattiopistolla oli päävastuu verkoston luomisesta ja palveluiden kehittämisestä, Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenialla puolestaan ohjaajien ja neuvojien osaamisen lisäämisestä. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu vastasi markkinoinnista, ja

lisäksi projektin käytännön toteutukseen osallistui lukuisia muita aikuiskoulutustoimijoita Kymenlaaksosta. Projektin toteutusaika oli 1.8.2008–31.12.2012.

www.opinovi.fi/kymi

EKA Opin Oven tavoitteena oli muodostaa alueen aikuiskoulutusta tarjoavien organisaatioiden TNO-henkilöstön välinen verkosto ja kehittää sen toimintaedellytyksiä, koota alueen aikuiskoulutustarjonta helposti löydettävässä muodossa TNO-henkilöstön käyttöön, kartoittaa aikuisopiskelun henkilökohtaistamisen hakeutumisvaiheen toimintatapoja ja -malleja sekä kartoittaa ja/tai suunnitella ohjausprosesseja organisaatioittain. Projektia hallinnoi tuolloinen Etelä-Karjalan aikuisopisto Aktiva, ja osatoteuttajina toimivat Saimaan ammattikorkeakoulu, Etelä-Karjalan kesäyliopisto ja Jaakkiman kristillinen opisto. Projektin toteutusaika oli 1.12.2009–30.6.2012.

www.opinovi.fi/etela-karjala

KE-TU-projekti (Keskeytynyt opiskelu tutkinnoksi) pyrki kehittämään Lappeenrannan teknilliseen yliopistolle menetelmän, jolla tukea opintonsa keskeyttäneiden opiskelijoiden tutkintojen loppuun saattamista. Tavoitteena oli tuottaa toimintamalli, jonka avulla voidaan tunnistaa kohderyhmään kuuluvat henkilöt ja ehkäistä drop out -tilanteiden muodostumista. Projektia toteutti Lappeenrannan teknillisen yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus. Projekti toimi aikavälillä 1.4.2011–31.3.2013.

www.opinovi.fi/ke-tu

3.3 Keski-Suomi

Keski-Suomen alueen Opin ovi -projektien tuloksista merkittävimpiä ovat **ohjauksen yhteistyöverkoston** rakentaminen ja kehittäminen, **alueellisen aikuisohjauksen strategian** tuottaminen sekä erilaiset **aikuisten ohjauksen palvelumallien kokeilut ja -kuvaukset**. Yhteistyön myötä seinät organisaatioiden väliltä ovat kaikonneet mahdollistaen yhteiset, resursseja säästävät ja vaikuttavuutta lisäävät, toimenpiteet esimerkiksi aikuiskoulutuksen markkinointiin myös jatkossa. Verkostomaisen toiminnan tilanne on kuitenkin eri seutukunnilla erilainen. Projektien aikana huomattiin, ettei pienillä paikkakunnilla ole samanlaista tarvetta verkoston toimijakarttojen tekemiseen kuin isommilla kaupunkiseuduilla, joilla toimijoita on paljon.

Alueella toteutetut Keski-Suomen Opin ovi -ohjauspalvelut olivat onnistuneita, mutta niiden jatkuvuutta ei pystytty turvaamaan pitkäksi aikaa projektien jälkeen. Verkostolla on kuitenkin yhteinen tahtotila jatkaa asiakkaiden palvelemista yhdessä tehden – yhteisenä ajatuksena on yhä, että tärkeintä on, että aikuinen asiakas saa tarvitsemansa tiedon ja avun riippumatta siitä, kuka ja missä häntä ohjaa. Palvelujen takaaminen nähtiin keskeisemmäksi kuin se, mikä projekti niitä kehittää. Verkosto on laajenemassa, ja sen ylläpitämisessä keskeiseksi on nähty selkeä vastuutahon nimeäminen sekä säännölliset tapaamiset.

Tietojen siirtäminen Keski-Suomen Opin ovi - ja muilta yhteistyöprojekteilta edelleen alueelliseen elinikäisen ohjauksen kehittämis- ja koordinoitavuuteen on onnistunut hyvin johtuen tarkoituksenmukaisesta yhteistyöryhmien ja ohjausryhmien organisoinnista projektien aikana ja niiden jälkeen. Oman alueen tulosten ja hyvien käytäntöjen hyödyntämisen lisäksi alueella nähdään tärkeäksi seurata toimintaa myös muilla alueilla Suomessa.

Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen laadun seurannan ja arvioinnin kysymykset ovat tällä hetkellä ja tulevaisuudessa ajankohtaisia. Välineitä ja niiden käyttöönottoa suunnitellaan alueellisessa ELO-ryhmässä.

Projektit

Keski-Suomen Opin ovi kehitti maakunnan elinikäistä oppimista tukevia asiakaslähtöisiä aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja. Palveluita pyrittiin parantamaan ja toteuttamaan moniammatillisella verkostoituneella yhteistyöllä. Keski-Suomen Opin ovi kehitti alueellisen aikuisohjauksen strategian, moniammatillisen ja osaavan yhteistoimintaverkoston, aikuisohjauksen palvelujärjestelmän ja toimintatapoja aikuisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä vahvasti ohjaustoimijoiden ohjaus- ja verkosto-osaamista. Projekti toteutettiin 1.8.2008–31.12.2012.

www.opinovi.fi/keski-suomi

Aikuisohjausta paikallisesti -projekti tuki ja kehitti asiakaslähtöisiä aikuisten ohjaus- ja neuvontapalveluja Keski-Suomen alueella. Projekti liittyi kiinteästi Keski-Suomen Opin ovi -projektiin. Projekti kehitti aikuisohjauspalvelujen toimintamalleja, paikallista aikuisohjauksen yhteistoimintatapaa, proaktiivisia ohjauspalveluja sekä osaamisen kehittämisen tunnistamistapoja. Projekti toteutettiin 1.11.2008–31.10.2011

www.opinovi.fi/keski-suomi

3.4 Pirkanmaa

Pirkanmaan ennakkokyselyn vastausten perusteella alueellisten toimijoiden tietämys toisistaan on lisääntynyt, yhteistyötä on tehty yli hallinnonrajojen ja vertaisoppiminen tämän prosessin kautta on toteutunut. Pirkanmaalla ei aikaisemmin ollut aikuisohjauksen strategiaa tai yhden luukun palvelua, ja niiden puutetta voikin pitää keskeisimpänä tarpeena, jonka vuoksi alueen Opin ovet synnytettiin.

Aktiivisesti toimivaa yhden luukun palvelupistettä tai asiakkaille suunnattua verkkopalvelua Pirkanmaalta ei löydy. Tästä huolimatta **alueen ohjausverkoston yhteistyö on aktiivista, eikä asiakkaita ole unohdettu.** Urainfoa ja koulutustietoja tarjoavia **Koulutustiistai-tilaisuuksia** järjestetään kerran kuukaudessa ja tämän lisäksi alueella toteutetaan laajempia ohjaustapahtumia pari kertaa vuodessa. Myös Etelä-Pirkanmaalla järjestetään omia alueellisia tilaisuuksia. **Ohjausverkosto toteuttaa tapahtumat ja tilaisuudet yhden luukun periaatteella**, eli eri oppilaitosten TNO-henkilöt ohjaavat asiakkaita myös toistensa koulutuksiin. Verkostoyhteistyön apuvälineenä Pirkanmaan ohjaajia palvelee **Avoin Pirkanmaa -sivusto**, joka mahdollistaa yhteydenpidon verkoston kesken esimerkiksi asiakkaan koulutusvaihtoehtojen pohtimisessa.

Etelä-Pirkanmaalla aikuisille suunnattuja tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita tuottaa **Ura Ovi ry**, Valkeakosken alueen työttömien yhdistys. Ura Ovi tarjoaa ohjauspalveluita työttömille työnhakijoille ja toteuttaa yrityskäyntejä, joilla kartoitetaan alueen yritysten tarpeita työntekijöille sekä etsitään työpaikkoja Ura Oven asiakkaille. Ura Ovi ry toimii yhteistyössä mm. TE-toimiston kanssa.

Pirkanmaan ELO-ryhmä oli yksi valtakunnan ensimmäisiä ja se rakentui pitkälti Opin ovi -verkostojen pohjalta. ELO-ryhmällä on kaksi käytännön ohjaustyötä tekevästä toimijoista koostuvaa alaryhmää, Koulutustiistait ja muut tapahtumat järjestävä **Yhden luukun tiimi sekä nuorten aikuisten osaamisohjelman puitteissa toimiva yhteistyöryhmä.** Voidaankin sanoa, että kehittämishojelman aikana tehty työ jatkuu edelleen alueellisen ELO-ryhmän alla.

Projektit

Opin Ovi Pirkanmaan tavoitteena oli luoda Pirkanmaalle aikuisohjausstrategia ja ohjauksen ammattilaisten verkosto. Lisäksi projektissa pyrittiin kehittämään hyviä käytäntöjä neuvonnan, ohjauksen, osaamisen kartoittamisen ja henkilökohtaistamisen avuksi. Projektissa myös kehitettiin

ohjauspalveluita Pirkanmaan alueella mm. liikkuvan palvelupisteen (Opin ovi -auto) avulla. Projektia toteutti Tampereen Aikuiskoulutuskeskus. Yhteistyökumppaneina olivat Tampereen ammatitopisto, Pirkanmaan koulutus konserni-kuntayhtymä / Pirkanmaan aikuisopisto / Pirkanmaan oppisopimuskeskus, Länsi-Pirkanmaan koulutus kuntayhtymä, Mäntän seudun koulutuskeskus ja Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistys ry. Projektin toteutusaika oli 1.9.2008–30.6.2012.

www.opinovi.fi/pirkanmaa.

Opin Ovi Etelä-Pirkanmaan tavoitteena oli parantaa alueen aikuisväestön osaamista ja ammatillista liikkuvuutta, nostaa työllisyysastetta ja tukea työvoiman saatavuutta, pidentää työuria ja parantaa tuottavuutta. Näihin tavoitteisiin pyrittiin luomalla toimiva alueellinen yhteistyökumppaneiden verkosto ja kehittämällä ohjauksen toimintamalleja ja palveluita. Projektin päätoteuttajana oli Valkeakosken ammatti- ja aikuisopisto. Hanketoimijoina olivat Akaan opisto, Etelä-Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto, Hämeen ammattikorkeakoulu, Pirkanmaan oppisopimuskeskus, Päivölän kansanopisto, Pälkäneen seudun kansalaisopisto, Sastamalan aikuiskoulutus- ja oppisopimustoimisto, Valkeakosken aikuislukio, Valkeakosken Seudun Kehitys Oy ja Valkeakoski-opisto. Projektin toteutusaika oli 1.7.2008–30.6.2013.

www.opinovi.fi/etela-pirkanmaa.

Opin Ovi Pirkanmaan toiminta-alueena olivat Tampere, Keski-Pirkanmaa ja Pohjois-Pirkanmaa. Opin Ovi Etelä-Pirkanmaa taas toimi Etelä-Pirkanmaalla, Kaakkois-Pirkanmaalla ja Lounais-Pirkanmaalla.

Oma Ovi -projektin tavoitteena oli kehittää sosiaali- ja terveysalan työvoimakoulutusvalintoja sekä antaa ohjausta valinnoissa ulkopuolelle jääneille. Konkreettinen tarve projektille syntyi siitä, että hakijoita jokaiseen alan koulutukseen on noin 200–300 henkeä, ja ulkopuolelle jäi tästä väkimäärästä iso osa. Projektin toteuttajana oli Tampereen Aikuiskoulutuskeskus, ja sen toteutusaika oli 1.1.2009–31.12.2011.

www.opinovi.fi/omaovi

3.5 Pohjanmaa

Pohjanmaan alueella on kehitetty ja kokeiltu erilaisia aikuisille suunnattuja tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen käytäntöjä. Vakiintuneiksi palvelumalleiksi ovat jääneet Keski-Pohjanmaan alueen **Opastin.fi-palvelu** ja Pohjanmaan (erityisesti Vaasan alueen) **OpinTori-palvelu**, joista molemmat toimivat sitoutuneen verkoston ylläpitäminä ja perustuvat yhden luukun periaatteeseen. Yhteiset alueelliset tapahtumat sekä tietojen vaihtaminen verkoston tapaamisissa nähdään myös tärkeinä verkostomaisina toimintatapoina, joita projektit ovat edistäneet.

Ohjauksen merkittävyys aikuisen urapolun tukemisessa on tunnustettu ja aikuisille suunnatuille palveluille on saatu näkyvyyttä. TNO-palvelut ovat vahvistuneet, mutta hakevan vaiheen ohjauksessa nähdään olevan vielä kehittämistä. Elinikäisen ohjauksen kehittämistyössä alueella huomioidaan Opin ovi -projekteissa tehty työ. ELO-toiminta on Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueilla hieman eri vaiheissa, mutta hyvää vauhtia käynnistynyt viimeistään vuoden 2014 myötä.

Opin ovi -projektiperheessä Opastin.fi-palvelu on nähty vahvaksi esimerkiksi alueellisista sähköisistä palveluista. Alueellisen sähköisen palvelun kehittäminen oli mahdollista ESR-kehittämisohjelman rahoituksella vain harvoilla alueilla, sillä sähköisten palvelujen kehittäminen kuului alun perin valtakunnalliselle NUOVE-projektille. Alueellisten toimijoiden mielestä palvelun kehittämi-

sen vahvuutena oli se, että työhön oli käytettävissä kahden alueellisen projektin resurssit. Projektivoimin tuotettiin esimerkillinen palvelu ja toimintamalli, josta toivotaan otettavan mallia myös valtakunnan tasolla verkko-ohjauksen palveluita kehitettäessä.

Arvioinnin ja seurannan sekä ohjauksen laadun kysymykset ovat ajankohtaisia Pohjanmaalla. Laadun kehittäminen nostettiin esille niin ennakkokyselyssä kuin tilannekatsauksikäynnilläkin. Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen seuranta ja arviointia tehtäen tulevaisuudessa myös alueellisissa ELO-ryhmissä.

Projektit

Lähde - Källan -projekti kehitti Pohjanmaan alueen aikuisille suunnattuja tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, myös ruotsinkielisiä palveluja. Toimintaan kuului erityisesti verkostomaisen toiminnan kehittäminen sekä Opinpolku-projektin kanssa yhteistyössä perustetun Opintori-palvelun kehittäminen ja ylläpitäminen. Projektin toteutti Pohjanmaan ELY-keskus 18.8.2009–29.2.2013.

Opin ovi Keski-Pohjanmaalla -projektissa kehitettiin tieto-, neuvonta-, ja ohjauspalvelujen saatavuutta, laatua ja näkyvyyttä sekä ohjauksellista asiantuntijuutta Keski-Pohjanmaan alueella. Kehittämistyö toteutettiin verkoston yhteistyönä ja tiiviinä yhteistyökumppanina kokonaisuuteen kuului Opin Ovi SME -projekti. Projektin toteutti Keski-Pohjanmaan aikuisopisto vuosina 1.7.2009–31.10.2013.

www.opinovi.fi/keski-pohjanmaalla

Opin Ovi SME (Small and Medium Enterprises) -projektissa kehitettiin yleisiä alueellisia aikuiskoulutuksen ohjaus- ja neuvontapalveluita verkostoyhteistyössä alueen eri organisaatioiden kanssa. Keski-Pohjanmaalla toiminut projekti teki yhteistyötä yritysten kanssa ja keskittyi erityisesti työelämälle ja yrityksille kohdentuviin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin. Projektin toteutti Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä / Keski-Pohjanmaan aikuisopisto vuosina 1.8.2009–31.12.2012.

www.opinovi.fi/keski-pohjanmaalla

Opinpolku -projekti kehitti Pohjanmaan alueelle verkostoa ja toimintamallia, jolla tuotetaan alueen aikuisväestölle ja elinkeinoelämälle suunnattua laadukasta ja asiakaslähtöistä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelua. Tavoitteena oli poikkihallinnollinen ja kielinäkökulmista riippumaton palvelujen kehittäminen seitsemän eri aikuiskoulutusorganisaation yhteistyönä. Projektin päätoteuttaja oli Vaasan aikuiskoulutuskeskus ja projekti toteutettiin vuosina 1.8.2008–31.12.2011.

www.opinovi.fi/opinpolku

3.6 Satakunta

Alueen Opin ovi -projekti kehitti verkostomaisesti tuotettuja aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja Satakunnassa. Tuloksena syntyneen **verkoston** lisäksi projekti tuotti **verkkopalvelun, Sataovi - sähköisen palvelukartan**. Toimintaa vahvistaa laaja aikuisten TNO-palvelujen strategia, mutta tilannekatsauksessa havaittiin, että strategiaa voisi juurruttaa vieläkin paremmin käytännön toimintaan.

Sähköinen palvelukartta Sataovi kokoaa alueen ohjauspalveluja tuottavat ja heidän palvelutarjontansa yhteen helposti löydettäväksi. Hyvin suunniteltu ja toteutettu palvelukartta on erinomainen lähtökohta ja toimiva ohjauksen väline. Monikanavaisen ohjauksen kehittäminen vaatii kuitenkin jatkuvaa kehittämistä. Sivuston ylläpitäminen ja sisällön ajankohtaisuus ovat asioita, joista verkoston tulee huolehtia yhteistyössä myös tulevaisuudessa. Satakunnan verkostolla on uskoa siihen,

että palvelua kehitetään, ylläpidetään ja levitetään yhä, mutta resursseja säästettäessä tai henkilöstön vaihtuessa tarvittavien työntekijöiden järjestäminen voi koitua haasteeksi.

Tällä hetkellä voimissaan oleva TNO-verkosto voidaan pitää aktiivisena yhteisen arjen tekemisen ja tapaamisten avulla. Myös koordinoitavista huolehtimista pidetään alueella tärkeänä. Ilman vastuullista tahoja verkostomainen toiminta voi hiipua.

Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen laadun seurannan ja arvioinnin kysymykset ovat ajankohtaisia myös Satakunnassa. Alueella toimintaansa käynnistänyt elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä voi toimia yhtenä välineenä palvelujen seurantaan ja arviointiin.

Projektit

Satakunnan Opin Ovi kehitti alueellista aikuisopiskelun ohjausta ja neuvontaa, verkostomaista yhteistyötä ja toimintatapaa ja alueellisen aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen strategian. Projektin tehtävänä oli myös aikuisopiskelun TNO-strategian levittäminen ja juurruttaminen. Satakunnan Opin ovi tuotti alueelle sähköisen palvelukartan. Projekti toteutettiin kahdessa vaiheessa: 1.8.2009–31.7.2012 ja 1.8.2012–31.12.2013. Projektin päätoteuttaja oli Satakunnan oppisopimuskeskus ja osatoteuttajina toimivat Länsirannikon Koulutus Oy, WinNova sekä Satakunnan koulutuskuntayhtymä, SATAEDU. Vuoden 2013 päätoteuttamisvastuu siirtyi WinNovalle.

www.opinovi.fi/satakunta

3.7 Uusimaa

Yli puolentoista miljoonan asukkaan Uusimaa on maakuntana täysin omanlaisensa, ja tämä on tuonut omat haasteensa myös maakunnan ohjaustoiminnan kehittämistyöhön. Erilaisten fyysisten palvelupisteiden ja verkkosivustojen juurruttaminen maakuntaan on ollut haasteellista, mutta alueverkostot elävät ympäri Uuttamaata, ja jatkossa ne siirtyvät luontevasti ELY-keskuksen ELO-ryhmän valvontaan.

Länsi-Uudellamaalla on jäänyt elämään **eteispalvelumalliksi** nimetty yhteistyökuvio, jossa ohjaustyötä tekevät eri organisaatioiden eteisissä jo valmiiksi istuvat toimijat – esimerkiksi opintosihteerit ja talonmiehet. Mallin ideana on, että asiakas saa samankaltaista palvelua organisaatiosta riippumatta ja häntä ohjataan myös organisaatiosta toiseen, mikäli asiakkaan tarve sitä vaatii. Itä-Uudellamaalla jalkauduttiin yrityksiin ohjaamaan ja tätä **pop up -ohjausta** tehdään edelleen. Keski-Uudellamaalla sekä pääkaupunkiseudulla järjestetään edelleen **tapahtumia verkoston voimin**, ja pääkaupunkiseudun kehittämissyhteistyöstä opittuja hyviä käytäntöjä on otettu käyttöön alueen oppilaitoksissa. Pääkaupunkiseudun **Urabaari-verkostoyhteistyöhön** ovat lähteneet aktiivisesti mukaan myös TE-toimistot.

Alueellinen ELO-toiminta käynnistyi keväällä 2013, ja ELO-ryhmässä mukana olevat toimijat ovat yhteisestä työstä innostuneita. Erityisesti ELO-ryhmä pyrkii huomioimaan työssään alueen maahanmuuttajat, varsinkin tähän kohderyhmään kuuluvat nuoret. Yksi esimerkki ELO-ryhmän, TE-toimiston ja alueen oppilaitosten yhteistyöstä on Nuorten TakuuAreena -tapahtuma, joka on jo kahtena vuonna peräkkäin koonnut yhteen Uudenmaan työnantajat sekä nuoret työttömät. Ruotsinkielinen ELO-ryhmä toimii aluehallintaviraston alaisuudessa ja pyrkii kehittämään ruotsinkielisiä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita niin sanotun **Haavi-mallin** mukaisesti.

Projektit

Opin ovi Uudenmaan ELY-keskuksen tavoitteina on ollut mm. vahvistaa alueen neuvonta- ja ohjaustyötä tekevien ihmisten verkostoitumista, koota yhteen alueen Opin ovi -projektien tuloksia, kouluttaa TE-toimistojen neuvonta- ja ohjaushenkilöstöä sekä kehittää työelämäyhteistyöhön liittyviä toimintamalleja. Projektin kohderyhmää ovat Uudenmaan ELY-alueen TE-toimistojen ja oppilaitosten tieto-, neuvonta- ja ohjaustyötä tekevät henkilöt sekä alueen TNO-palveluita tarvitsevat aikuiset. Projekti on jatkoa **Opin ovi Uudenmaan TE-keskus** -projektille, joka pyrki kartoittamaan alueen TNO-palvelut sekä aikuisväestön neuvonta- ja ohjaustarpeet, parantamaan TE-keskuksen ja TE-toimistojen tietämystä aikuisväestön ja elinkeinoelämän neuvonta- ja ohjaustarpeista sekä kehittämään TE-toimistojen neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä vahvistamaan TNO-työhön luotuja verkostomalleja. Molemmat projektit toteutti Uudenmaan ELY-keskus (entinen TE-keskus). Opin ovi Uudenmaan TE-keskuksen toteutusaika oli 1.4.2009–31.12.2010, Opin ovi Uudenmaan ELY-keskuksen toteutusaika taas 1.5.2011–31.12.2014.

www.opinovi.fi/uusimaa

Urabaarista eteenpäin -projektin lähtökohtana ovat **Urabaari-pilotista** (6.9.2007 - 16.9.2008) nousseet tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämistarpeet pääkaupunkiseudulla. Helsingin Lasipalatsissa sijainnutta Urabaari-neuvontapiste syntyi, kun pääkaupunkiseudun Noste-projektiin kuuluneet koulutuksenjärjestäjät (Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, AEL, Ami-säätiö, Vantaan ammattiopisto Varia sekä Helsingin kaupungin opetusvirasto) päättivät pilotoida ohjauspalvelupistettä pääkaupunkiseudulla.

Pilotin jälkeen käynnistyi **Urabaarista eteenpäin -projekti**, joka tavoitteena oli lisätä Urabaarin palveluiden tunnettuutta, laajentaa ohjaustoimintaa palvelemaan yritysyhteistyötä, kehittää henkilöohjauksen laatua ja yhdistää pääkaupunkiseudun yritysyhteistyössä käytettyjä lomakkeita. Projektin ensisijaisena kohderyhmänä olivat pääkaupunkiseudun aikuisohjaajat ja -kouluttajat, väillisenä kohderyhmänä TNO-palveluita tarvitsevat aikuiset. Projektin toteuttajana oli Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia. Toteutusaika oli 15.9.2008–31.3.2011.

www.opinovi.fi/urabaari

Opin Ovi L-U ja **Opin Ovi L-U 2** loivat Länsi-Uudellemaalle monialaisen ohjauksen ja neuvonnan asiantuntijaverkoston, aikuisohjauksen ja -neuvonnan strategian sekä toimintasuunnitelman. Lisäksi projekteissa on kehitetty edelleen Noste-hankkeessa kokeiltuja kysyntälähtöisiä menetelmiä, luotu alueellinen ohjaus- ja neuvontapalvelumalli sekä kehitetty verkostossa toimivien ammattilaisten osaamista. Projektia hallinnoi Luksian aikuisopisto. Opin Ovi L-U:n toteutusaika oli 1.11.2008–30.4.2012. Jatkoprojekti Opin Ovi L-U 2:n toteutusaika oli 1.5.2012–31.7.2013.

www.opinovi.fi/lansi-uusimaa

Itä-Uudenmaan Opin oven tavoitteena oli kehittää alueellisten toimijoiden yhteistyötä, kehittää aikuisten ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä alueen ohjausosaamista ja lisätä asiakaslähtöisyyttä alueen koulutustarjonnassa. Projektin tavoitteina oli alueellisten toimijoiden yhteistyön kehittäminen, aikuiskoulutuksen ohjaus- ja neuvontapalveluiden määrän lisääminen, ohjausosaamisen kehittäminen ja alueen koulutustarjonnan muovaaminen entistä asiakaslähtöisemmäksi. Projektissa pyrittiin luomaan kaksikielinen alueellinen TNO-verkosto, alueellinen neuvonta- ja ohjausstrategia, tuomaan verkostovalmennuksia alueen ohjausverkostolle sekä pilotoimaan alueellista ohjauspalvelupistettä. Projektia koordinoi Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Edupoli. Projektin toteutusaika oli 1.8.2008–31.12.2012.

www.opinovi.fi/ita-uusimaa

KUUMA Opin Oven tavoitteena oli luoda alueellinen toiminta- ja yhteistyöverkosto Keski-Uudenmaan aikuisohjaukseen. Ensimmäisessä vaiheessa projekti loi alueellisen aikuisohjauksen yhteistyöstrategian Keski-Uudenmaan alueelle. Tämän pohjaksi tehtiin alkukartoitukset alueen olemassa olevasta aikuiskoulutustarjonnasta, tutkintojen järjestämismahdollisuuksista sekä henkilökohtaistamiskäytännöistä. Valmiin strategian pohjalta laadittiin alueelliset aikuisohjauksen toimintamallit. Lisäksi projektissa tuotettiin alueen ohjauksesta tietoa KUUMA Opin ovelle mukana olevien toimijoiden verkkosivuille ja pilotoitiin ohjauspistetoimintaa. Projektin päätoteuttajana ja hallinnoijana toimi Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda, osatoteuttajia olivat Seurakuntaopisto ja TTS-koulutus. Projektin toteutusaika oli 1.12.2008–30.6.2012.

www.opinovi.fi/kuuma

EDU-VUXEN kehitti aikuisten ruotsinkielisiä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita valtakunnallisella tasolla. Projektin ensisijaisena kohderyhmänä olivat aikuiskoulutusorganisaatiot, työelämän edustajat sekä TE-toimistojen henkilöstö. Toissijaisena kohderyhmänä olivat ruotsinkielisiä koulutuspalveluita tarvitsevat aikuiset sekä uusia työntekijöitä kaipaavat työnantajat. Projektin tavoitteina oli aikaansaada pysyvä ja kattava ruotsinkielistä aikuisohjausta ja -koulutusta koordinoiva verkosto, laatia helposti lähestyttävä informaatiopaketti ruotsinkielisistä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluista, luoda yhteydenottokanavia työnhakijoiden, työnantajien sekä koulutusorganisaatioiden välille ja yhdenmukaistaa ruotsinkielinen ammatillinen opettajankoulutus suomenkielisen vastaavan koulutuksen kanssa. Projektin toteuttajana toimi Arcada. Projektin toteutusaika oli 20.8.2008–31.12.2012.

www.opinovi.fi/edu-vuxen

Koulutuskeskus Tavastian toteuttama **Opin Ovi Osaamiseen** -projekti on toiminut Kanta-Hämeen lisäksi myös Pohjois-Uudellamaalla. Tästä projektista kerrotaan tarkemmin Hämeen ELY-alueen Opin ovi -kiertueraportissa.

3.8 Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen OpinOvi -palvelupiste jatkaa toimintaansa Turun TE-toimistossa myös tulevaisuudessa. Se toimi alun perin Turun keskustassa sijaitsevassa JobCafessa, mutta siirtyi sieltä myöhemmin Turun TE-toimiston tiloihin. Toisin kuin mukana olevissa oppilaitoksissa pelättiin, muutto TE-toimistoon ei pelottanut asiakkaita pois, pikemminkin päinvastoin. Palvelupisteen ajanvaraaja tulee TE-toimistosta, ohjaajat taas oppilaitoksista. Juuri hyvin toimiva yhteistyö verkoston oppilaitosten ja TE-toimiston välillä onkin palvelupisteen juurtumisen salaisuus. Pisteen tulevaisuus varmistetaan vielä syksyn aikana allekirjoitettavilla sopimuksilla.

Myös ruotsinkielisellä Turunmaalla kokeiltiin aikuisohjauksen palvelumalleja. Siellä palvelupisteet sijoitettiin kirjastoihin Paraisilla ja Kemiönsaarella. Ongelmaksi muodostui näistä palveluista tiedottaminen – asiakkaat eivät löytäneet perille.

Työelämäyhteistyötä on sitäkin tehty niin suomen- kuin ruotsinkielisten ohjausverkostojen taholta. **Suomenkielinen yritysohjausverkosto** on pyrkinyt saamaan pk-yrityksiä koulutusten pariin pilotoimalla yritysohjaustapahtumia hiusalan kanssa. **Ruotsinkielinen työelämäklusteri** on tuonut oppilaitokset, kunnat, työelämän ja TE-toimiston saman pöydän äärelle keskustelemaan yhteisistä asioista.

Turun OpinOvi -palvelupisteen rinnalla toimii **palvelupisteen ohjaajien tiimi**, jossa ovat mukana kaikki palvelupisteellä päivystävät oppilaitokset sekä TE-toimiston ajanvaraaja. Maakunnassa

toimii lisäksi oppilaitosten rehtorien asettama ohjauksen ja opinto-ohjauksen yhteistyöryhmä, joka on kehittänyt mm. ohjauksen itsearviointivälineitä.

Alueellinen ELO-ryhmä muodostui noin kymmenen vuotta toimineesta, maakunnan yhteistyöryhmän nimittämästä koulutusjaostosta. Sen alle perustettiin suomen- ja ruotsinkieliset ELO-jaostot, joiden jäsenistö koostuu käytännön ohjaustyötä tekevistä henkilöistä. Itse koulutusjaostossa istuu enemmän päättävän tason ihmisiä.

Projektit

Edu-Vuxen Åbolandin tavoitteina oli parantaa ja syventää aikuisohjauksen osaamista, lisätä yhteistyötä yli organisaatorajojen aikuiskoulutustoimijoiden välillä, parantaa aikuisohjauksen näkyvyyttä Turunmaalla, kehittää aikuiskoulutuksen osuvuutta sekä kartoittaa työelämän koulutustarpeita. Projektin kohderyhmään kuuluivat Turunmaan ruotsinkieliset aikuiskoulutustoimijat, yritykset sekä valtiolliset ja kunnalliset virastot. Projektin toteutti Åbo Akademin ja Yrkeshögskolan Novian elinikäisen oppimisen keskus (*Centret för livslångt lärande*, CLL). Toteutusaika oli 1.9.2009–30.6.2013.

www.cll.fi/projekt/pedagogiska-utvecklingsprojekt/edu-vuxen-aboland/

Varsinais-Suomen OpinOvi oli alueen aikuiskoulutusta tarjoavien oppilaitosten sekä oppisopimustoimistojen yhteinen projekti, jonka tavoitteena oli perustaa yhteinen ohjauspalvelupiste Opin Ovi aikuisopiskeluun -projektin kanssa. Lisäksi projekti pyrki mm. kehittää ohjaus- ja neuvontapalvelujen asiakaslähtöisyyttä, parantaa niiden saatavuutta, vahvistaa aikuiskoulutusorganisaatioiden verkostoitumista ja yhteistyötä ja lisätä henkilöstön osaamista. Projektin koordinaattorina toimi Turun Aikuiskoulutuskeskus ja osatoteuttajiin kuuluivat Ammattiopisto Livia, AXXELL Utbildning, Faktia Koulutus Oy, JAKK Koulutus Oy, Loimaan ammatti- ja aikuisopisto, Raision seudun koulutuskuntayhtymä, Salon seudun aikuisopisto, Turun ammatti-instituutin aikuiskoulutus, Turun oppisopimustoimisto, Turun ammattikorkeakoulu, Turun kristillinen opisto ja Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahea. Projektin toteutusaika oli 1.8.2008–31.5.2012.

Opin Ovi aikuisopiskeluun oli Varsinais-Suomen OpinOven kanssa yhtä aikaa toteutettu Varsinais-Suomen TE-toimiston ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen projekti. Se tuotti alueellisen OpinOvi -palvelupisteen yhteistyössä oppilaitosten projektin kanssa. Lisäksi se pyrki mm. tuottamaan luotettavaa ja ajantasaista tietoa koulutuksista ja niiden rahoittamisesta yksittäisille aikuisille, kannustamaan asiakkaita aikuisopiskeluun tiedotuksen ja ohjauksen keinoin ja kehittämään verkostolle uusia yhteistyömuotoja. Projektin toteutusaika oli 18.8.2008–29.2.2012.

Aikuisopiskelun OpinOvi Varsinais-Suomessa jatkoi Varsinais-Suomen OpinOven työtä. Projektin päätavoitteena oli kytkeä alueellisen aikuisohjausstrategian kehittämisehdotukset käytännön toimenpiteiksi. Muihin tavoitteisiin lukeutuivat aikaisempien projektien luomien TNO-palvelumallien juurruttaminen, verkostojen ylläpito, verkostomaisen työskentelytavan kehittäminen edelleen sekä ohjaustyötä tekevien osaamisen kehittäminen. Projektia koordinoi Turun Aikuiskoulutuskeskus ja muita projektitoimijoita olivat Turun ammatti-instituutin aikuiskoulutus, Salon seudun aikuisopisto sekä Raision aikuiskoulutuskeskus Timali. Toteutusaika oli 1.6.2012–30.6.2014.

Varsinais-Suomen kolmesta suomenkielisestä projektista löytyy lisää tietoa osoitteesta

www.opinovi.fi/varsinais-suomi.

3.9 Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaalle on **vakiintunut toimintamalli, jossa** työelämän ja oppilaitosten edustajat istuvat saman pöydän ääreen seutufoorumeissa eri puolilla maakuntaa. Yhteisissä tapaamisissa oppilaitoksille tarjoutuu mahdollisuus kuulla suoraan esimerkiksi työelämän koulutustarpeista. Jatkossa **seutufoorumit** tulevat toimimaan Sedu Aikuiskoulutuksen ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun hallinnoiman koko maakunnan kattavan emofoorumin (EP:n Aikuiskoulutusfoorumi) alla. Foorumien tukena toimii tarvittaessa erilaisia työrukkasia, ja foorumitoiminnasta tiedotetaan **Aikuiskoulutusep.fi**-verkkosivustolla. Verkkosivu jää elämään, ja sitä rahoitetaan verkoston jäsenmaksuista.

Lisäksi maakunnassa on kokeiltu erilaisia ohjauspalvelumalleja. Fyysisiä palvelupisteitä perustettiin aluksi TE-toimistoihin ympäri maakuntaa, mutta tämän toimintamallin ongelmana oli, etteivät asiakkaat ja palvelut kohdanneet. Niinpä siirryttiin liikkuvaan palvelupisteeseen, joka palveli asiakkaita esimerkiksi messuilla, tapahtumissa ja ostoskeskuksissa. Myös puhelimitse ja sähköpostitse toimivaa ajanvarauspalvelua on kokeiltu. Aikuiskoulutusep.fi-sivustolla ohjaajiin saattoi olla yhteydessä myös chatin kautta. Etelä-Pohjanmaan alueellinen ohjauspalvelutoiminta tulee vakiintumaan joltain kautta, mutta käytännön järjestelyt tähän liittyen ovat vielä osittain auki.

Etelä-Pohjanmaan ELO-ryhmä rakentui Opin ovi -hankeperheeseen kuuluneen EP:n Aikuiskoulutusfoorumi -projektin ohjausryhmän ympärille. Siinä on mukana eri viranomaistahoja, koulutus-toimijoita, etujärjestöjä sekä kuntien ja seutukuntien edustajia. ELO-ryhmä on toiminut keväästä 2013 lähtien, ja esimerkiksi foorumitoiminnan on tarkoitus siirtyä jatkossa ELO-ryhmän alaisuuteen.

Alueella on laadittu selvitys Etelä-Pohjanmaan suomenkielen ja kulttuurin koulutustarjonnasta, kohderyhmistä sekä kouluttajien kielitaidon tasosta. Selvityksen tueksi perustettiin oma teemaryhmänsä, jolle sillekin toivotaan jatkoa.

Projektit

Opin Ovi Etelä-Pohjanmaan keskeisimpiä tavoitteita olivat maakunnan aikuiskoulutustoimijoiden keskinäinen ja työelämän välinen verkostoituminen, TNO-työtä tekevien henkilöiden ohjausosaamisen kasvattaminen ja maakunnan aikuiskoulutustarjonnan kokoaminen yhteiseen verkkoportaaliin. Projektin toteuttajana toimi Sedu Aikuiskoulutus, ja sen toteutusaika oli 1.5.2009–30.4.2012.

Palvelupiste-AikuiskoulutusEP on Opin Ovi Etelä-Pohjanmaan jatko projekti. Projektissa kehitettiin ohjauksellisia palveluita, joilla tuetaan aikuisten edellytyksiä ylläpitää ja täydentää ammattitaitoa alanvaihdon tai toimenkuvan muuttuessa. Lisäksi projektin tavoitteena oli ylläpitää ja kehittää aikuisten ohjauksen yhteistyöverkostoa Etelä-Pohjanmaan alueella. Projektin toteutuksesta vastasi Sedu Aikuiskoulutus, ja projektin toteutusaika oli 1.8.2011–30.6.2014.

EP:n Aikuiskoulutusfoorumi jatkoi niin ikään Opin Ovi Etelä-Pohjanmaan työtä. Projektin päätavoitteita olivat työelämäyhteistyön ja laadullisen ennakkoinnin kehittäminen sekä yhteisen toimintamallin kehittäminen alueen aikuiskoulutusta tarjoavien oppilaitosten sekä yritysten ja työelämän edustajien kohtaamiseksi. Projektin kohderyhmänä olivat maakunnan aikuiskoulutusorganisaatiot, alueen yritykset, työnantajat, työmarkkina- ja elinkeinoelämän järjestöt sekä alueen TE-toimistot. Projektia toteutti Sedu Aikuiskoulutus ajalla 1.11.2012–30.6.2014.

Lisätietoa kaikista kolmesta projektista löytyy osoitteesta www.opinovi.fi/etela-pohjanmaa.

3.10 Pohjois-Pohjanmaa (raportti kesken)

OSUMA – Ohjauksella osuvuutta aikuisopiskeluun¹ -projektin tavoitteina on tehostaa TNO-palveluiden saatavuutta aikuisten opiskelun suunnittelu- ja hakeutumisvaiheessa, edistää palveluiden koordinoitua yhden luukun periaatteen mukaisesti ja mahdollistaa aikuisasiakkaiden tasapuoliset palvelut koko Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella. Toimenpiteinä projektissa laaditaan selvitys alueen olemassa olevista palveluista sekä niiden resursseista ja kehittämistarpeista, toteutetaan yhteisen toiminnan mallia testaavia pilotointeja, luodaan alueellisen TNO-toiminnan verkostomalli yhteistyössä OpinTori-projektin kanssa, laaditaan kehittämistyön alueellisia jatkosuunnitelmia, järjestetään seminaareja ja tiedotustilaisuuksia sekä osallistutaan valtakunnalliseen Opin ovi -kehittämistyöhön. Projektia toteuttaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Projektin toteutusaika on 1.10.2008–31.12.2014.

OpinTori-projektin tavoitteena oli muodostaa Pohjois-Pohjanmaalle neljä alueellista ammatillisen aikuisopiskelun ja täydennyskoulutuksen hakeutumisvaiheen ohjaus- ja neuvontapalveluverkostoa Oulun seudulle, Raahen seudulle, Oulun eteläiselle alueelle ja Koillismaalle. Verkostojen avulla luotiin asiakaslähtöinen, yhden luukun periaatteen mukaisesti toimiva palvelumalli. Projektin muita tavoitteita olivat hakevan ja hakeutumisvaiheen ohjaus- ja neuvontapalveluiden saavutettavuuden parantaminen, ohjaus- ja neuvontatyötä tekevien henkilöiden asiantuntemuksen lisääminen, työelämäyhteistyön tiivistäminen sekä uusien toimintatapojen luominen ja käyttöönotto. Projektia koordinoi Oulun seudun ammattikorkeakoulu, ja sen toteutusaika oli 1.3.2009–30.4.2013.

OSUMA- ja OpinTori-projekteista löytyy lisää tietoa osoitteesta www.opinovi.fi/pohjois-pohjanmaa.

TOKI – Työelämän ohjausosaamisen kehittämisprojekti on tukenut aikuisväestön osaamisen kehittämistä, aikuiskoulutustietouden saatavuutta ja oman uran suunnittelua. Projektin tavoitteena on ollut kehittää työyhteisöjen uraohjaustoimintaan liittyvää osaamista ja toimintatapoja sekä kouluttaa työyhteisöjen henkilöstöhallinnossa ja esimiestasolla toimivia henkilöitä työntekijöiden ohjaamiseen. Määrällisenä tavoitteena oli, että koulutuksiin osallistuisi noin 95 työyhteisöä ja yhteensä noin 140 koulutettavaa henkilöä. Projektin toimintamuotoja ovat olleet Taitoa Työelämäohjaukseen -koulutukset, konsultointi ja ohjaus, asiantuntijaseminaarit sekä projektin puitteissa toteutetut pro gradu -tutkimukset. Projektin tuloksena työssäkäyvät aikuiset ovat saaneet työpaikoillaan asiantuntevaa uraohjausta ja koulutusneuvontaa ja aikuiskoulutuspalvelujen hyödyntäminen työelämässä ja työssäkäyvän väestön keskuudessa on lisääntynyt. Projektia hallinnoi ja toteuttaa Oulun Aikuiskoulutuskeskus. Projektin toteutusaika on 1.3.2010–28.2.2015. www.tyoelamaohjaus.fi

3.11 Lappi (raportti kesken)

Vahva strategiatyö, aiemmat kehittämisverkostot ja alueelle tyypillinen tekemisen meininki pohjustivat tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämistä Lapin alueella 2008–2014. Lapin Opin ovi – ja Menestyjäksi Lapissa -projektit ovat toimivana jatkumona vieneet aikuisohjausta eteenpäin ja palvelujen tilanne nähdään alueella hyväksi. Kehittämistä kuitenkin on aina, ja tulevaisuuden haasteena pidetään niitä asiakkaita, jotka eivät löydä heille suunnattuja TNO-palveluja helposti.

¹ Projekti käytti 31.1.2009 saakka nimeä OSUMA – Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun.

Lapissa tuotettiin aikuisten TNO-palvelujen strategia, rakennettiin ja vahvistettiin verkostoa sekä kokeiltiin myös uudenlaisia koulutusneuvonnan palveluja, kuten sähköposti- ja puhelinneuvonta-palvelua.

Strategian jalkauttaminen ja toimeenpano kuuluivat erityisesti Menestyjäksi Lapissa I ja II -projektien tehtäväksi. Lisäksi on jatkettu ohjausverkoston osaamisen vahvistamista. Toimintamallista on päästy eteenpäin verkostomaisiin käytäntöihin, jota kutsutaankin jo alueelliseksi toimintajärjestelmäksi. TNO-palvelut ja -verkosto on organisoitu viidellä alueella niiden tarpeiden mukaan: Länsi-, Itä-, Keski- ja Tunturi-Lappi sekä Saamelaisalue, joista Keski- ja Tunturi-Lappi toimivat yhteistyössä keskenään. Vuonna 2012 solmitut verkoston kumppanuussopimukset päivitettiin tämän vuoden alussa. Sopimuksissa on kirjattuna eri ryhmien tehtävät. Verkoston yhteistyötä tukee yhteinen verkkosivusto Lapin TNO-palvelut, jolta löytyy esimerkiksi tapahtumakalenteri ja verkostokartta. Osa sivustosta on avoimesti kaikkien luettavissa. <http://some.lappia.fi/blogs/lapintno/>

Sitä kuinka palvelut toimivat nyt ja tulevaisuudessa, ilman erillisiä projekteilta tulevia resursseja, seurataan nyt myös alueellisessa ELO -ryhmässä (Lapin ELO – Jatkuvan oppimisen ja ohjauksen yhteistyöryhmä) sekä Aikuiskoulutuksen johtoryhmässä. Tilannekatsauksikäynnillä todettiin, että elinikäisen ohjauksen tilanne ei olisi alueella näin hyvä ilman projektien tuomaa lisäresurssia kehittämiseen. Vaikka elinikäisen ohjauksen tilanne onkin alueella hyvä, aluetoimijoilla oli huoli niistä asiakkaista, jotka eivät helposti löydä palveluja ja apua.

Projektit

Lapin Opin ovi -projektin tavoitteena oli valmistella Lapin alueellinen aikuisten opinto-ohjauksen ja koulutusneuvonnan strategia ja toimintamalli sekä muodostaa tiiviissä verkostoyhteistyössä Lapin alueellinen aikuisten ohjauksen ja koulutusneuvonnan toimijaverkosto. Projektia toteutettiin kahden eri hallinnonalan projektina: Lapin ammattiopisto (Rovaniemen koulutuskuntayhtymä) ja Lapin ELY-keskus ja osatoteuttajina Ammattiopisto Lappia, Itä-Lapin ammattiopisto, Saamelaisalueen koulutuskeskus sekä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Projektin toteutusaika 1.8.2008 – 31.12.2011.

Opin ovi Lapin ELY-keskus -projekti. Lapin ELY-keskuksen Aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen -projekti sekä Rovaniemen koulutuskuntayhtymän Lapin Opin ovi -projekti muodostivat Lapin Opin ovi -hankekokonaisuuden, johon ELY-keskuksen projekti liittyi toukokuussa 2009. Lapin ELY-keskuksen ja Rovaniemen koulutuskuntayhtymän projektit etenivät yhteisellä toimintasuunnitelmalla sekä yhteisillä tiedotus- ja arviointisuunnitelmilla. Projekteilla oli myös yhteinen ohjausryhmä. Kohderyhmänä olivat ohjaus- ja neuvontatyötä tekevät henkilöt Lapin maakunnan opetushallinnon organisaatioissa ja muissa koulutusorganisaatioissa, työ- ja elinkeinohallinnon toimipaikoissa sekä yrityksissä. Projektin toteuttajana Lapin ELY-keskus ja toteutusaika 1.3.2009 – 31.12.2011.

Menestyjäksi Lapissa -projektissa kehitettiin, mahdollistettiin ja toteutettiin Elinikäisen ohjauksen palvelu- ja toimintamallia. Toimintamallista edettiin toimintajärjestelmän kehittämiseen. Toimintajärjestelmässä on eri ryhmillä selkeät roolit, jotka on kuvattu päivitetystä kumppanuussopimuksessa, myös Lapin ELO – Jatkuvan oppimisen ja ohjauksen yhteistyöryhmän toimintasuunnitelmassa. Verkostomaiseen Lapin TNO-toimintaan on projektin lopussa sitoutunut kumppanuussopimuksilla 34 lappilaista organisaatiota. Kaikkiaan projektin toiminnassa on ollut mukana 41 organisaatiota ja 319 henkilöä. Lapin TNO-toiminta jatkuu ja toimintaa tuetaan Menestyjäksi Lapissa II -projektilla. Projektin päätoteuttajana Lapin matkailuopisto ja osatoteuttajana Ammattiopisto Lappia, toteutusaika 1.2.2012 – 31.1.2014

Menestyjäksi Lapissa II -projektin avulla syvennetään koulutusorganisaatioiden verkosto- maista tieto-, neuvonta- ja ohjaus – toimintaa ja -toimijoiden sitoutumista sekä haetaan keinoja viedä TNO-toimintaa asiakaslähtöiseen työelämäyhteistyöhön. Projektissa huomioidaan työelämä- tahojen näkemys ja tavoitteena on saada heidät mukaan koulutusorganisaatioiden TNO-toimin- taan. Projektin tavoitteena on maakunnallisen TNO-verkoston toiminnan vakiinnuttaminen ja toi- minnan jatkuvuuden varmistaminen, sähköisten välineiden käytön tehostaminen ja kehittäminen (www.lapintno.fi ja Lapin TNO-toimijat verkostokartta) sekä asiakaslähtöisen uudistuvan palvelu- osaamisen kehittäminen. Projektin päätoteuttajana Lapin matkailuopisto ja osatoteuttajana Am- mattiopisto Lappia, toteutusaika 1.2.2014 -30.4.2015

Lisätietoa kaikista projektista löytyy osoitteesta www.opinovi.fi/lappi

Tilannekatsauskäyntien ennakkokysely

Aikuisohjauksen koordinaatioprojekti seuraa ja tukee alueellista tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämistyötä. Tämä kysely toimii tausta-aineistona koordinaatioprojektin tilannekatsauskäynneille, joissa aiomme tavata Opin ovien alueellisia toimijoita ja heidän yhteistyökumppaneitaan. Selvitämme, miten projektin tulokset ja vaikutukset ovat jääneet elämään tai mitä projektista on seurannut alueellanne.

Vastaajan tiedot

1. Vastaajan tiedot

Kyselyn vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja nimettöminä. Vastaajan yhteystiedot kerätään vain mahdollisia lisäkysymyksiä varten.

Nimi

Sähköposti

Organisaatio

Tehtävänimike *

2. Rooli alueen elinikäisen ohjauksen (ELO) kehittämistyössä *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

- Opin ovi -projektin työntekijä (= palkan tai osan palkasta on maksanut projekti esim. projektipäällikkö, -suunnittelija)
- Ohjaajaverkoston jäsen
- Asiantuntijaryhmän jäsen (esim. alueellinen ELO-ryhmä tai asiantuntijaryhmä)
- Opin ovi -projektin ohjausryhmän jäsen
- Resursseista päättävä taho (esim. projektin toteuttajaorganisaation johtajat)
- Muu yhteistyökumppani, mikä?

Seuraava -->

Projektin toteutus

3. Mihin tarpeeseen Opin ovi -projekti alueellanne synnytettiin? *

4. Alueemme Opin ovi -projektissa on kehitetty/tuotettu... *

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Alueellinen strategia ja/tai toimintasuunnitelma
- Alueellinen ohjaajien verkosto
- Selvityksiä kehittämistyöhön, esim. ohjaajien osaamistarpeista, palvelujen käyttäjistä
- Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelupiste
- Puhelinpalvelu
- Verkkosivusto
- Sähköpostipalvelu/verkko-ohjauspalvelu
- Oppaita asiakkaalle
- Oppaita tai aineistoja ohjaajalle
- Toistuva neuvonta- ja ohjaustapahtuma yhteistyökumppaneiden kanssa
- Muuta, mitä?

5. Miten projekti onnistui? *

Jatka seuraavia lauseita.

Asiakkaan näkökulmasta TNO-palvelut alueellamme ovat tällä hetkellä...

Projektimme tuloksista merkittävimpiä ovat...

Projektissa syntynyt verkosto on kuin...

Metsään mentiin siinä, kun...

Parempaan onnistumiseen olisi tarvittu...

Projektin aikana oivalsimme, että...

<-- Edellinen

Seuraava -->

6. Arvioi kehittämistyön ja palveluiden juurruttamisen onnistumista. *

- 4 = Jatkuvuus projektin jälkeen on turvattu.
3 = Vakiinnuttaminen osittain kesken.
2 = Vakiinnuttaminen ei toteutunut.
1 = Ei ole tehty / ei ole projektisuunnitelmassa.
0 = En tiedä.

	4	3	2	1	En tiedä
1. Alueella on moniammatilliset, organisaatioiden rajat ylittävät verkostot ja vertaisryhmät.	☐	☐	☐	☐	☐
2. TNO-palvelut on tuotettu verkostomaisesti.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Verkostoituminen koskee viranomaisia, TE-hallintoa, oppilaitoksia, korkeakouluja, työelämän toimijoita, järjestöjä ja kolmatta sektoria	☐	☐	☐	☐	☐
4. Alueellinen TNO-strategia ja toimintasuunnitelma on käytössä.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Alueelliset ja paikalliset monikanavaiset TNO-palvelut ovat kaikkien asiakkaiden käytössä, myös koulutuksessa aliedustetuille ryhmille.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen toimijoiden verkosto- ja ohjausosaaminen on lisääntynyt	☐	☐	☐	☐	☐

7. Jatkokehittämistarpeita, joita projekt(e)ista on syntynyt?

TNO-palvelujen seuranta ja arviointi

8. Onko TNO-palvelujen seurantaan ja arviointiin olemassa käytäntöjä alueellanne? *

- Kyllä, millaisia?
- Ei
- En tiedä

Yhteistyö ja verkostoituminen

9. Onko alueellisen Opin ovi -projektin tietoja viety alueellisen ELO-ryhmän toimintaan? *

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

10. Onko ELO-ryhmässä edustaja, joka tuntee Opin ovi -projektin työtä? *

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

11. Miten ohjausverkosto pysyy jatkossa aktiivisena? Luettele alueenne keinoja.

Tilannekatsauskäyntien ennakkokysely

Lisätietoja

12. Lisäykset edellisiin. Mitä muuta haluat kertoa?

<- Edellinen

Lähetä